

Zaključci

sa Međunarodne konferencije: Seizmički Rizik u Crnoj Gori Danas
održane 15.03.2023. u Podgorici

1. *Usvojiti sistemski lex specialis Zakon o zaštiti od zemljotresa, kao preduslov za sveobuhvatno, sistematsko i objedinjeno smanjenje i kontrolu seizmičkog rizika u Crnoj Gori.*

2. *Osnovati državnu Agenciju za zaštitu od zemljotresa, sa pravima i ovlaštenjima za kontrolu seizmičkog rizika na nivou Crne Gore, koja bi kreirala, planirala i pratila implementaciju politike smanjenja seizmičkog rizika.*

3. *Obezbijediti novčani fond u Budžetu Crne Gore da se u planiranom roku izvrši provjera seizmičke sigurnosti objekata. Kada su u pitanju zgrade početi od objekata koji spadaju u objekte IV kategorije značaja po EN8-1. To su objekti čiji integritet za vrijeme zemljotresa od vitalne važnosti za zaštitu stanovništva, npr. bolnice, vatrogasne stanice. Zatim objekte III kategorije značaja po EN8-1 čija je seizmička otpornost veoma značajna u pogledu posledica koje može izazvati njihov kolaps, npr. škole, proizvodne hale, kulturne institucije. Ukoliko se ustanovi da je seizmička sigurnost navedenih objekata upitna, obezbijediti povoljna (subvencionirana) kreditna sredstva za ojačanja tih objekata.*

4. *Pri donošenju novog zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata potrebno je voditi računa o:*

4.1 Prostorno i urbanističko planiranje

- U prostornim i urbanističkim planovima definisati bliža ograničenja u planiranju urbanih područja ali i svih drugih zona intenzivnije planirane gradnje van naselja. Dati smjernice u smislu bližeg određivanja sadržaja UTU-a, definisanja sadržaja geotehničkih uslova, oblikovanja konstrukcija, izbora konstruktivnog sistema, oblikovanja urbanističkih blokova i dr.

- U prostornom i urbanističkom planiranju planirati efikasne mjere zemljišne politike u smislu rezervacije pogodnih terena za formiranje privremenih naselja u slučaju zemljotresa, kao i komunalno opremanje istih (omogućavanje slobodnog prilaza vozila hitnih službi objektima, vodosnabdijevanje na javnim površinama i dr.). Zatim, formiranje sigurnih i diverzifikovanih: mreža saobraćaja, elektro-snabdijevanja i komunikacija: mostova, brana, tunela, objekte masovnog tranzita, luka, aerodroma, cjevovoda, centrala, rezervoara, repetitora i dr.

- U primorskom regionu limitirati izgradnju novih turističkih i stambenih objekata na nepovoljnim terenima (na nestabilnim potpuno zabraniti, a u uslovno stabilnim strogo primijeniti najadekvatnije geotehničke mjere). Ograničiti kapacitete, gabarite i spratnost objekata.

-Karte mikroseizmičke rejonizacije treba centralno objediniti u jedinstven GIS koji se koristi kao podloga za kvalitetno prostorno i urbanističko planiranje. Kao provjera rasporeda planiranih namjena, podobnost terena za urbanizaciju mora biti (minimalni) obavezni grafički prilog svakog urbanističkog plana.

4.2 Izgradnja objekata

- Postrožiti kaznene odredbe u oblasti kontrole izgradnje objekata. Ojačati ulogu revizije geotehničkih elaborata i projekata konstrukcije objekata. Ojačati ulogu i kapacitet inspeksijskih službi u oblasti građenja objekata. Neophodna je kontrola ovlašćenih inženjera članova Inženjerske Komore kao i kažnjavanje onih koji se ne ponašaju u skladu sa etičkim kodeksom.

-Da bi se izbjegle moguće greške pri primjeni novih normi koje mogu imati ozbiljne posljedice, u prelaznom roku tj. sve dok naši inženjeri i revidenti ne savladaju u potpunosti nove norme, reviziju projekata konstrukcije i geomehaničkih elaborata treba da preuzme državni organ (koji može biti potpomognut od strane stručnjaka iz ove oblasti).

- Propisati stalno prisustvo ovlašćenog inženjera kao i nadzornog organa za fazu konstrukcije u toku izvođenja grubih građevinskih radova. U toku trajanja građevinskih radova propisati uporedni tehnički pregled.

-Potrebna je periodična provjera analize seizmičkog hazarda i projektnih spektara datih u Nacionalnom aneksu za Eurokod 8: Projektovanje seizmički otpornih konstrukcija – Dio 1: Opšta pravila, seizmička dejstva i pravila za zgrade, MEST EN 1998-1: 2015, Institut za standardizaciju Crne Gore, 2015. Neophodno je: a) jačanje kapaciteta u državnom organu zaduženom za poslove seizmologije i b) značajno proširenje mreže akcelerometara.

4.3 Legalizacija bespravnih objekata

Bespravno izgrađeni objekti predstavljaju veliku potencijalnu opasnost za građane u slučaju zemljotresa. Po proceduri koja je propisana sadašnjim Zakonom ne može se doći do pouzdane ocjene da li je neki objekat seizmički siguran ili ne, naročito za objekte površine do 500 m² te se opravdano može unaprijed sumnjati u kvalitet izvjava i analiza licenciranih preduzeća. Legalizaciju bespravnih objekata u smislu njihove seizmičke sigurnosti je u novom Zakonu neophodno bolje riješiti. Za značajnije objekte potrebno je inicirati izradu pravilnika sa pozivanjem na crnogorski standard MEST EN 1998-3:2017, koji je primjenjiv za ove objekte.

5. Komora treba da nastavi i unapređuje saradnju sa resornim Ministarstvom ekologije prostornog planiranja i urbanizma, zasnovanu, prije svega, na obostranom povjerenju, poštovanju i dijalogu u cilju smanjenja seizmičkog rizika kao javnog interesa.



ORGANIZACIONI ODBOR KONFERENCIJE
Maja Velimirović Petrović, dipl.inž.arh.